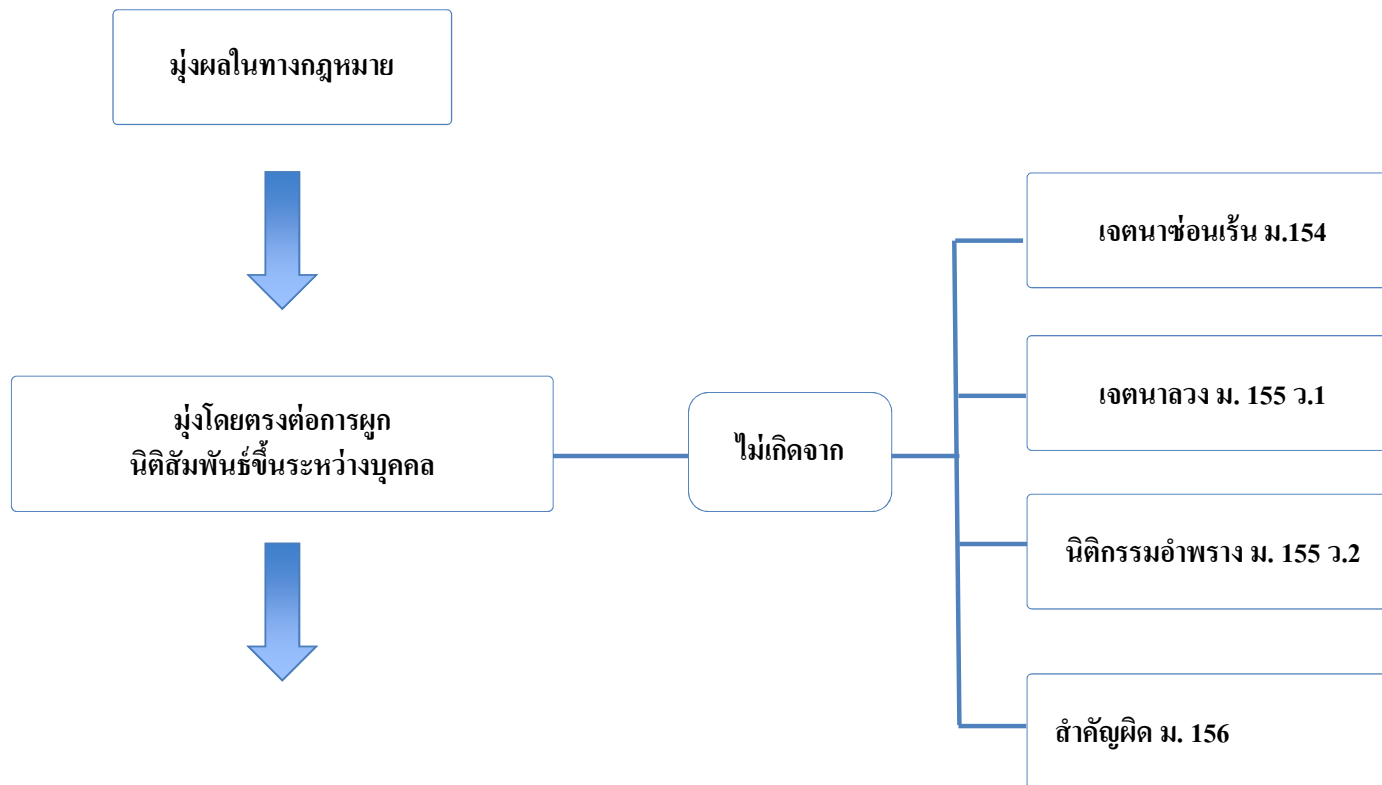
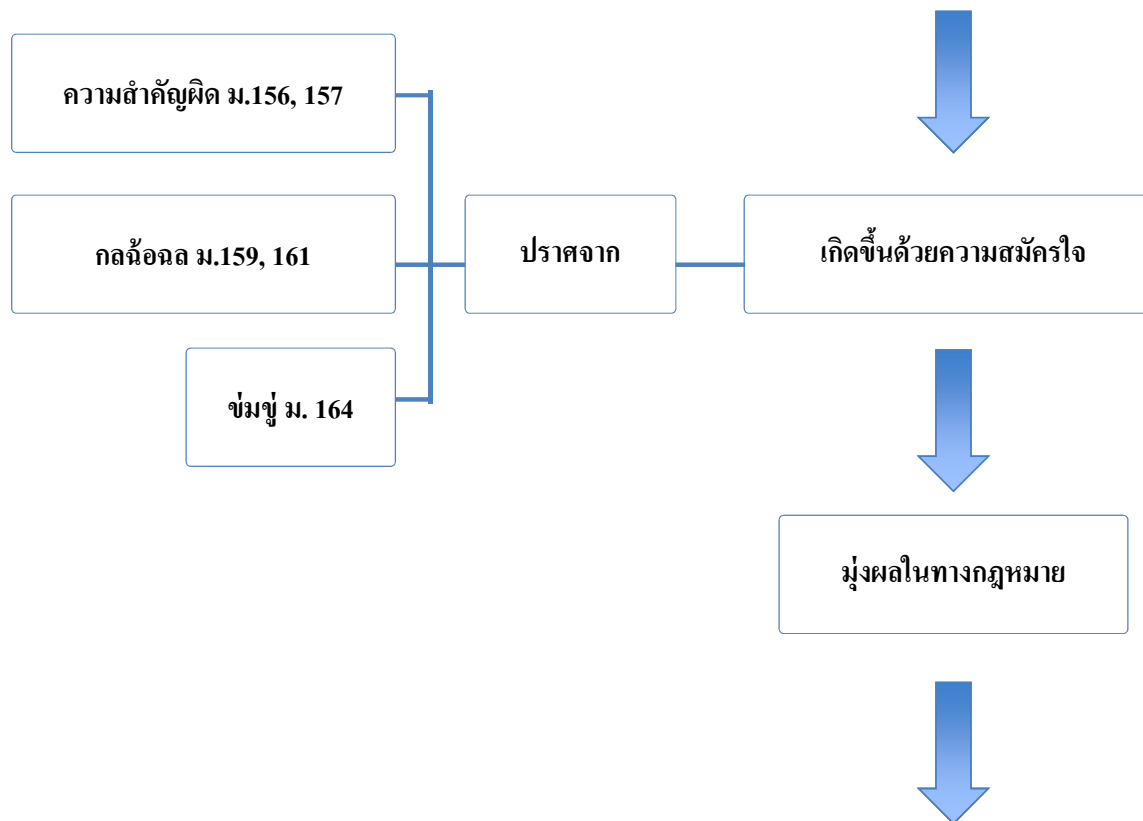

นิติกรรมอำพราง

มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง “ถ้าการแสดงเจตนาหลงตามวรรคหนึ่งทำขึ้นเพื่ออำพรางนิติกรรมอื่นให้นำบทบัญญัติของกฎหมายอันเกี่ยวกับนิติกรรมที่ถูกอำพรางมาใช้บังคับ”

สำคัญผิด คือ การเข้าใจผิดไม่ถูกต้องต่อความเป็นจริง ซึ่งผลของการที่หลงผิดทำให้แสดงเจตนาออกมาไม่ตรงกับเจตนาแท้จริงที่ผู้แสดงเจตนาประสงค์

การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดแยกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม

ตามมาตรา ๑๕๖

๒. ความสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สิน

ซึ่งตามปกติถือว่าเป็นสาระสำคัญ ตามมาตรา ๑๕๗

มาตรา ๑๕๖ “การแสดงความเจตนาโดยสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญ
แห่งนิติกรรมเป็นโมฆะ

ความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรมตาม
วรรคหนึ่ง ได้แก่ ความสำคัญผิดในลักษณะของนิติกรรม ความสำคัญผิดใน
ตัวบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณีแห่งนิติกรรม และความสำคัญผิดในทรัพย์สินซึ่งเป็น
วัตถุแห่งนิติกรรม เป็นต้น”

ความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรมแบ่งเป็น ๔ ประเภท คือ

- ๑) ความสำคัญผิดในลักษณะของนิติกรรม
- ๒) ความสำคัญผิดในตัวบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณีแห่งนิติกรรม
- ๓) ความสำคัญผิดในทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งนิติกรรม
- ๔) ความสำคัญผิดในสาระสำคัญแห่งนิติกรรมในกรณีอื่น ๆ

ความสำคัญผิดในลักษณะของนิติกรรม หมายถึง การที่ผู้ทำนิติกรรม ตั้งใจทำนิติกรรมอย่างหนึ่ง แต่แท้จริงแล้วได้แสดงเจตนาทำนิติกรรมอีกอย่างหนึ่ง หรือผู้ทำนิติกรรมได้ทำนิติกรรมอย่างหนึ่งโดยเข้าใจว่าเป็นนิติกรรมอีกอย่างหนึ่ง

ความสำคัญผิดในตัวบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณีแห่งนิติกรรม หมายถึง ผู้ทำนิติกรรมตั้งใจที่จะทำนิติกรรมกับบุคคลหนึ่ง แต่กลับไปแสดงเจตนาทำนิติกรรมกับอีกบุคคลหนึ่ง โดยสำคัญผิดไปว่าเป็นบุคคลคนเดียวกัน

ความสำคัญผิดในทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งนิติกรรม หมายถึง สำคัญผิดในตัวทรัพย์สินอันเป็นทรัพย์สินที่จะต้องส่งมอบหรือข้อปฏิบัติอันเป็นการกระทำหรือการงดเว้นที่พึงกระทำ

ความสำคัญผิดในสาระสำคัญแห่งนิติกรรมในกรณีอื่น ๆ

ความสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สิน

มาตรา ๑๕๗ “การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สินเป็นโมฆียะ

ความสำคัญผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นความสำคัญผิดในคุณสมบัติซึ่งตามปกติถือว่าเป็นสาระสำคัญ ซึ่งหากมิได้มีความสำคัญผิดดังกล่าว การอันเป็นโมฆียะนั้นคงจะมีได้กระทำขึ้น”

การสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สิน แยกพิจารณาได้

๒ ประเภท คือ

- ๑) ความสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลซึ่งเป็นสาระสำคัญ
- ๒) ความสำคัญผิดในคุณสมบัติของทรัพย์สินซึ่งเป็นสาระสำคัญ

ผลต่อนิติกรรม

๑) ผลของความสำคัญผิดในสาระสำคัญแห่งนิติกรรม

มาตรา ๑๕๖ วรรคหนึ่ง “การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรมเป็นโมฆะ”

๒) ผลของความสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สิน

มาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง “การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สินเป็นโมฆียะ”

มาตรา ๑๕๘ “ความสำคัญผิดตามมาตรา ๑๕๖ หรือมาตรา ๑๕๗
ซึ่งเกิดขึ้นโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของบุคคลผู้แสดง
เจตนา บุคคลนั้นจะถือเอาความสำคัญผิดนั้นมาใช้เป็นประโยชน์แก่
ตนไม่ได้”

มาตรา ๑๓๒๙ “สิทธิของบุคคลผู้ได้มาซึ่งทรัพย์สินโดยมี
ค่าตอบแทนและโดยสุจริตนั้น ท่านว่ามีเสียไป ถึงแม้ว่าผู้โอนทรัพย์สิน
ให้จะได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยนิติกรรมอันเป็นโมฆียะ และนิติกรรมนั้น
ได้ถูกบอกกล่าวภายหลัง”

มาตรา ๑๖๗ “ในการวินิจฉัยกรณีความสำคัญผิด กลฉ้อฉล หรือการ
ข่มขู่ให้พิเคราะห์ถึง เพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย และภาวะแห่งจิตของผู้
แสดงเจตนา ตลอดจนพฤติการณ์และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ อันเกี่ยวกับการ
นั้นด้วย”

กลฉ้อฉล

มาตรา ๑๕๙ “การแสดงเจตนาเพราะถูกกลฉ้อฉลเป็นโมฆียะ

การถูกกลฉ้อฉลที่จะเป็นโมฆียะตามวรรคหนึ่ง จะต้องถึงขนาดซึ่งถ้ามิได้มีกลฉ้อฉลดังกล่าว การอันเป็นโมฆียะนั้นคงจะมีได้กระทำขึ้น

ถ้าคู่กรณีฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาเพราะถูกกลฉ้อฉลโดยบุคคลภายนอก การแสดงเจตนาอันจะเป็นโมฆียะต่อเมื่อคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รู้หรือควรจะได้รู้ถึงกลฉ้อฉลนั้น”

มาตรา ๑๖๓ “ถ้าคู่กรณีต่างได้กระทำการโดยกลฉ้อฉลด้วยกัน ทั้งสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะกล่าวอ้างกลฉ้อฉลของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อ บอกกล่าวการนั้นหรือเรียกค่าสินไหมทดแทนมิได้”

มาตรา ๑๕๙ วรรคสาม “ถ้าคู่กรณีฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาเพราะ
ถูกกลฉ้อฉลโดยบุคคลภายนอก การแสดงเจตนา นั้นจะเป็นโมฆียะ
ต่อเมื่อคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รู้หรือควรจะรู้ถึงกลฉ้อฉลนั้น”

มาตรา ๑๖๒ “ในนิติกรรมสองฝ่าย การที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งจงใจนิ่ง
เสียไม่แจ้งข้อความจริงหรือคุณสมบัติอันคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งมิได้รู้ การ
นั้นจะเป็นกลฉ้อฉล หากพิสูจน์ได้ว่าถ้ามิได้นิ่งเสียเช่นนั้น นิติกรรม
นั้นก็คงจะมีได้กระทำขึ้น”

มาตรา ๑๖๗ “ในการวินิจฉัยกรณีความสำคัญผิด กลั่นแกล้ง หรือ การข่มขู่ให้พิเคราะห์ถึง เพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย และภาวะแห่ง จิตของผู้แสดงเจตนา ตลอดจนพฤติการณ์และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ อันเกี่ยวกับการนั้นด้วย”

กลฉ้อฉลถึงขนาด

มาตรา ๑๕๙ วรรคสอง “การถูกกลฉ้อฉลที่จะเป็นโมฆียะตามวรรคหนึ่ง จะต้องถึงขนาดซึ่งถ้ามิได้มีกลฉ้อฉลดังกล่าว การอันเป็นโมฆียะนั้นคงจะมีได้กระทำขึ้น”

กลฉ้อฉลเพื่อเหตุ

มาตรา ๑๖๑ “ถ้ากลฉ้อฉลเป็นแต่เพียงเหตุจงใจให้คู่กรณีฝ่ายหนึ่งยอมรับข้อกำหนดอันหนักยิ่งกว่าที่คู่กรณีฝ่ายนั้นจะยอมรับโดยปกติ คู่กรณีฝ่ายนั้นจะบอกล้างการนั้นหาได้ไม่ แต่ชอบที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดจากกลฉ้อฉลนั้นได้”

กรณีกลฉ้อฉลถึงขนาด

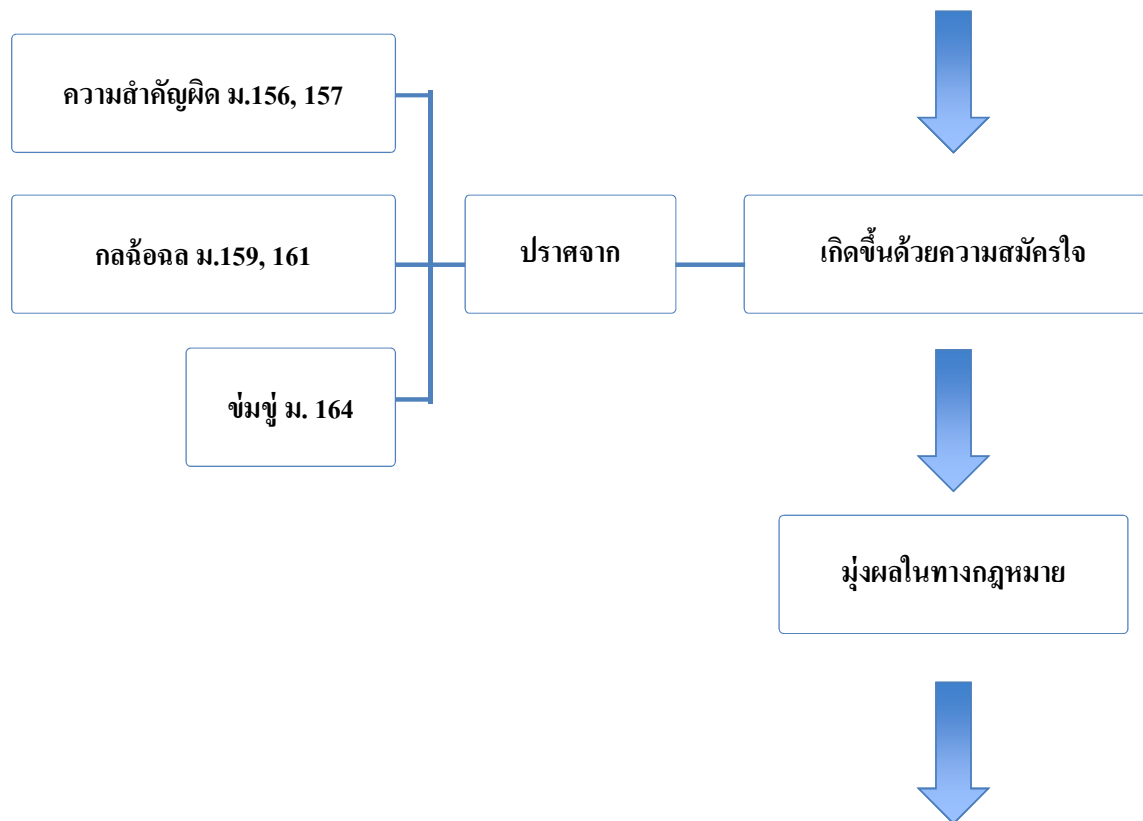
มาตรา ๑๕๙ **วรรคหนึ่ง** “การแสดงเจตนาเพราะถูกกลฉ้อฉล
เป็นโมฆียะ” และวรรคสอง “การถูกกลฉ้อฉลที่จะเป็นโมฆียะตามวรรค
หนึ่ง จะต้องถึงขนาดซึ่งถ้ามิได้มีกลฉ้อฉลดังกล่าว การอันเป็นโมฆียะ
นั้นคงจะมีได้กระทำขึ้น...”

กรณีกลฉ้อฉลเพื่อเหตุ

มาตรา ๑๖๑ “ถ้ากลฉ้อฉลเป็นแต่เพียงเหตุจงใจให้คู่กรณีฝ่ายหนึ่งยอมรับข้อกำหนดอันหนักยิ่งกว่าที่คู่กรณีฝ่ายนั้นจะยอมรับโดยปกติ คู่กรณีฝ่ายนั้นจะบอกล้างการนั้นหาได้ไม่ แต่ชอบที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดจากกลฉ้อฉลนั้นได้”

มาตรา ๑๖๐ “การบอกล้างโมฆียะกรรมเพราะถูกกลฉ้อฉลตาม
มาตรา ๑๕๙ ห้ามมิให้ยกเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้กระทำการโดย
สุจริต”

มาตรา ๑๓๒๙ “สิทธิของบุคคลผู้ได้มาซึ่งทรัพย์สินโดยมี
ค่าตอบแทนและโดยสุจริตนั้น ท่านว่ามีเสียไป ถึงแม้ว่าผู้โอนทรัพย์สิน
ให้จะได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยนิติกรรมอันเป็นโมฆียะ และนิติกรรมนั้น
ได้ถูกบอกล้างภายหลัง”

มาตรา ๑๖๔ “การแสดงเจตนาเพราะถูกข่มขู่เป็นโมฆียะ

การข่มขู่ที่จะทำให้การใดตกเป็นโมฆียะนั้น จะต้องเป็นการข่มขู่ที่จะให้เกิดภัยอันใกล้จะถึง และร้ายแรงถึงขนาดที่จะจูงใจให้ผู้ถูกข่มขู่มีมูลต้องกลัว ซึ่งถ้ามิได้มีการข่มขู่เช่นนั้น การนั้นก็คงจะมีได้กระทำขึ้น”

มาตรา ๑๖๗ “ในการวินิจฉัยกรณีความสำคัญผิด กลั่นแกล้ง
หรือการข่มขู่ให้พิเคราะห์ถึง เพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย และ
ภาวะแห่งจิตของผู้แสดงเจตนา ตลอดจนพฤติการณ์และ
สภาพแวดล้อมอื่น ๆ อันเกี่ยวกับการนั้นด้วย”

มาตรา ๑๖๖ “การข่มขู่ย่ำแย่ทำให้การแสดงเจตนาเป็นโมฆียะแม้
บุคคลภายนอกจะเป็นผู้ข่มขู่”

มาตรา ๑๕๙ วรรคสาม “ถ้าคู่กรณีฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาเพราะ
ถูกกลฉ้อฉลโดยบุคคลภายนอก การแสดงเจตนา นั้นจะเป็นโมฆียะ
ต่อเมื่อคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รู้หรือควรจะรู้ถึงกลฉ้อฉลนั้น”

มาตรา ๑๖๕ “การขู่ว่าจะใช้สิทธิตามปกตินิยม ไม่ถือว่าเป็นการ
ข่มขู่
การใดที่กระทำไปเพราะนับถือยำเกรง ไม่ถือว่าการนั้นได้
กระทำเพราะถูกข่มขู่”

มาตรา ๑๖๕ วรรคสอง “การใดที่กระทำไปเพราะนับถือยำเกรง
ไม่ถือว่าการนั้นได้กระทำเพราะถูกข่มขู่”

มาตรา ๑๖๔ “การแสดงเจตนาเพราะถูกข่มขู่เป็นโมฆียะ

การข่มขู่ที่จะทำให้การใดตกเป็นโมฆียะนั้น จะต้องเป็นการข่มขู่ที่จะให้เกิดภัยอันใกล้จะถึง และร้ายแรงถึงขนาดที่จะลู่ใจให้ผู้ถูกข่มขู่มีมูลต้องกลัว ซึ่งถ้ามิได้มีการข่มขู่เช่นนั้น การนั้นก็คงจะมีได้กระทำขึ้น”

มาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง “โมฆียะกรรมเมื่อบอกล้างแล้ว ให้ถือว่าเป็น
โมฆะมาแต่เริ่มแรก และให้ผู้เป็นคู่กรณีกลับคืนสู่ฐานะเดิม ถ้าเป็นการพ้น
วิสัยจะให้กลับคืนเช่นนั้นได้ ก็ให้ได้รับค่าเสียหายชดใช้ให้แทน”

มาตรา ๑๓๒๙ “สิทธิของบุคคลผู้ได้มาซึ่งทรัพย์สินโดยมี
ค่าตอบแทนและโดยสุจริตนั้น ท่านว่ามีเสียไป ถึงแม้ว่าผู้โอนทรัพย์สิน
ให้จะได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยนิติกรรมอันเป็นโมฆียะ และนิติกรรมนั้น
ได้ถูกบอกล้างภายหลัง”

มาตรา ๑๖๗ “ในการวินิจฉัยกรณีความสำคัญผิด กลั่นแกล้ง
หรือการข่มขู่ให้พิเคราะห์ถึง เพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย และ
ภาวะแห่งจิตของผู้แสดงเจตนาตลอดจนพฤติการณ์และ
สภาพแวดล้อมอื่น ๆ อันเกี่ยวกับการนั้นด้วย”

ความไม่เป็นผลแห่งนิติกรรม

ความไม่เป็นผลแห่งนิติกรรมแยกได้เป็น ๒ กรณี ได้แก่

- (๑) โมฆะกรรม ตามมาตรา ๑๗๒ ถึงมาตรา ๑๗๔
- (๒) โมฆียะกรรม ตามมาตรา ๑๗๕ ถึงมาตรา ๑๘๑